

Pipafiguist

2008. november • II. évfolyam, 7. szám

Közéleti Civil Hírmondó

Ára: 100 Ft

Miért csodálatos fényképezni?

„A fotó nem önérvényű művészi tevékenység terméke, hanem a tanúságtétel alkotása, aminek többek között a művészségre is szüksége van.”¹

„Aki nem látja a lényegét, nem tud válogatni. Ha elidegenedésünk következményeként már nem tudjuk, hová tartozunk, akkor azt sem tudhatjuk, hogy mi az, ami hozzánk tartozik. A mai műalkotások többségének nincsen sorsa, nincsen élettörténete, nincsen hatása. Történetük egybeesik archiválásuk aktusával.”²

Talán azért, mert kézzelfogható produktuma van, kezünkbe vehetjük újra meg újra a fényképet. Talán azért, mert megörökíthetjük a pillanatot, az örökkévalóságot, az elmúlást, a megfoghatatlant. Hiszen a fénykép maga a papírra vetett idő. Értékeljük-e eléggé manapság, hogy megállíthatjuk eme módon az időt? Vagy csak kattintgatunk büntetlenül, amennyit csak akarunk, mert minden digitális és gyors? Megállunk-e egy pillanatra azért, hogy végiggondoljuk, vajon mit fényképezünk le? Van-e története, hatása, sorsa?

Ha elővesszük a régi családi fotókat, azokat, amelyeket még keménypapírra is felragasztottak anno (családi, eljegyzési, esküvői fotók, katona portrék), elgondolkozhatunk azon, hogy azoknak az embereknek milyen érték volt egy-egy ilyen fotográfia, hogy készültek rá lélekben és külsőleg egyaránt, és milyen becsben tartották az elkészült fotót. Ezek a képek nagyon sok mindent elárulnak, az idő dokumentumai. Vajon a mi általunk készített képeknek is fognak jelentőséget tulajdonítani a jövőben? Egészen biztosan, de ehhez meg kell tanulnunk jól fotózni, ahogy az idézetben áll, látni kell a lényegét, és tudatosítanunk kell magunkban, hogy ez a hobbi vagy munka

felelősséggel jár, hiszen korunk lenyomatává válhatnak az általunk készített képek.

Az elmúlt hetekben mi (Karizs Evelin, Nagy Ildikó, Sándor Dóra, Szilágyi Erzsébet, Baranyi József, Pető István, Zsámboki Richárd, Cserháti Zsófia, Feketéne Ruis Beatrix) is részesei lehettünk a csodának, kicsit művészek is érezhettük magunkat Samuné Tusor Mária és Ferenczi János jóvoltából, akik a Duflex Fotográfiai Stúdiót képviselték. Tanulhattunk tőlük szakmai alázatot, apró fényképész trükköket, emberi és művészi hozzáállást, a fényképezés egész folyamatát a beállítástól, a kattintáson át a keretezésig.

A Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság által megszervezett „A művelődés hete – a tanulás ünnepe” rendezvénysorozat keretein belül került sor a Megtartó Vidék a Jászság országos pályázaton nyertes „Tanulás a fotográfia eszközeivel” „Fotográfiai Alkotóműhely” megrendezésére.

Élmény volt az együtt töltött idő, amely alatt tanultunk tájat, eseményt és portrét is fotózni. Marika szeretettel, éleslátásával, őszinteségével segített nekünk meglátni hibáinkat, tanácsokat adott, hogyan válhatnánk jobbak, de mindezek mellett rengeteget dicsért, ha jó vagy kiváló fotóval találkozott. A közös munka és alkotás öröme egy kiállításon is visszhangolthatjuk. Köszönet érte!

Nagy Ildikó

1. Pavel Florenszkij: Az ikonosztáz, ford. Kiss Ilona, Typotex, Bp. 2005.

2. Dolinszky Miklós: Feltárási valós időben: Ezredvégi monológok (Tillmann J. A.: Merőleges elmozdulások [Utak a mai művészetben]; Levelek tengere [Avagy a távlat távolra váltása]), Pannonhalmi Szemle, 2005. XIII/3., 131.

Márai Sándor gondolatai

Az ifjúság áldodik és nem tud semmi biztosat az évszakokról. Számára a díszletek változnak csak, az élet sugárzó játéknak díszletei. Az évet úgy látja, mint négyfelvonásos színjátékot. Mikor az ifjúság életérzése múltóban, érzékenyen figyelni kezdünk a külső változásra: novemberben nem csak bőrünk érzékeny, hanem lelkünk is. Valami történik, ami nyugtalanít. A télbe úgy lépünk e napokban, mintha egy komor mondanakör valóságosan életrekel volna. A tél egyszerre mondanakör és barlang, kissé betegség és kissé városiaság, s ugyanakkor vannak benne fókák, rozsmárok átutazó külföldi énekesek, diplomás hólapátolók, van benne kamillatea és forralt bor, s van benne füledt és szorongó várakozás, mintha magunkra maradtunk volna a világban, egyedül sorsunkkal, mely zúzmarás és komor.

(Márai Sándor: A négy évszak)

A hétfejű tündér

A jászfényszarui Szivárvány Óvodában Lázár Ervin különös meséjével játszhatott az, aki a Művelődés Hetén, 2008. október 29-én elfogadta a Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság és az Általános Iskola Jászfényszarui Drámapedagógiai Műhelynek meghívását a Térségi Drámás Módszertani Estre.

Bizony nem volt könnyű dolga Ruzs Csillának, a Nagyvárad Drámapedagógiai Műhely vezetőjének, hogy játékba vonja a 34, főként helyi és jászberényi pedagógusokból álló csoportot. No nem azért, mintha a jelenlévők nem lettek volna játékos kedvükben! Ilyen létszámú csoporttal ugyanis nagy kihívás egy drámafoglalkozás vezetése. De Csilla zseniálisan megoldotta a feladatot! Kedves, elfogadó, mégis határozott, céltudatos személyisége mindenkire nagyon jó hatással volt. Pontosan szerkesztett, jól felépített foglalkozása alatt a résztvevők láthatóan jól érezték magukat, és aktívan bekapcsolódtak a játékba.

A kellemes óvodai légkör, a lelkes házigazdák apró figyelmeségei is segítettek a szakmai és emberi kapcsolatok erősödésében, kialakulásában. Bízunk abban, hogy lassan-lassan körvonalazódik egy jászági, térségi műhely megszületése. Mi azon munkálkodunk, hogy ez létrejöhessen! Rendezvényünket most a helyi önkormányzat támogatásával valósíthatjuk meg.

Bordásné Kovács Katalin

Jászfényszarui Drámapedagógiai Műhely vezetője

Jeles évfordulók

November

125 éve hunyt el Bányai Júlia (Vízakna, 1824 – Kairó, 1883): az 1848–49-es szabadságharc egyik hősnője. Sárossy Gyula ügyvéd felesége. Férje 1848 elején meghalt, özvegye volt férje nevén jelentkezett a honvédseregbe. Mint tiszt Kolozsvárnál csapatával fedezte a magyar sereg visszavonulását, illetve nyelvtudása révén kémkedett is az orosz és osztrák hadseregnél. Előbb főhadnagyi, majd századosi rendfokozatot szerzett. A szabadságharc bukása után Törökországba emigrált. 1852-ben részt vett a Makk Károly-féle összeesküvésben, s rövid időre visszatért Erdélybe. Az összeesküvés leleplezése után megint Törökországba ment, majd Kairóban telepedett le, ahol férjével vendéglőt nyitott.

80 éve hunyt el Tóth Árpád (Arad, 1886. április 14. – Budapest, 1928. november 7.) költő, műfordító, újságíró. Debrecenben nőtt fel, apja, Tóth András szobrász volt. 1905-től magyar-német szakos hallgató a budapesti egyetemen. Verseit debreceni lapokon kívül *A Hét*, a *Vasárnapi Újság*, 1908-tól a *Nyugat* is közölte. 1909-ben anyagi gondok miatt abbahagyta tanulmányait, Debrecenben helyi lapok munkatársa lett, majd 1913-ban újra Budapesten keresett megélhetést. 1918-ban a Vörösmarty Akadémia titkára, 1921-ben *Az Est* munkatársa lett. Költői világhéperá a rendkívüli homogenitás, egysíkúság volt jellemző. Munkásságának filozófiai háttérben Schopenhauer áll, az ember kielégíthetetlen vágyaival, a fölfokozott magányérzettel és melankóliával. Korai halálát tüdőbaj okozta.

85 éve hunyt el Pecz Vilmos (Horgospataka, 1854. március 20. – Budapest, 1923. november 9.) klasszikafilológus, egyetemi tanár, akadémikus. 1872-1875 között végzte el a budapesti egyetemet. 1878-ban bölcsészdoktori diplomát szerzett. 1877-1891 között gimnáziumi tanár volt Budapesten. Ezzel részben egyidejűleg egyetemi magántanár volt Budapesten és Kolozsváron. Írt középiskolai tankönyveket, tanulmányokat az ó- és újjörög irodalomról. Két irodalomtörténeti munkáját Athénban adták ki újjörög nyelven. Szerkesztője volt a mintegy 9000 címszót tartalmazó *Ókori lexikonnak*, mely a mai napig az egyetlen átfogó ilyen munka, 2400 oldal, közel 1000 illusztrációval.

135 éve született Papp Károly (Tápióság, 1873. november 4. – Tápióság, 1963. június 30.) geológus, egyetemi tanár. 1898 nyarán geológusként részt vett Déchy Mór kaukázusi expedíciójában. 1900-tól a Magyar Királyi Földtani Intézetben dolgozott, elsősorban Erdélyben végzett úttörő munkát. 1907-ben Lóczy Lajossal együtt ő volt az Erdélyi-medence földgázincsének felfedezője (Kissármási lelőhely). Három évtizedes egyetemi tanári munka után, 1945-ben nyugdíjba küldték. Akadémiai tagságától – számos más tudós mellett – 1949-ben a Magyar Tudományos Akadémia megfosztotta.

185 éve hunyt el id. Bedekovich Lőrinc (Jászapáti, 1751. augusztus 8. – Jászfényszaru, 1823. november 15.) Jászkun kerületi geometra. Nemesi családban született Jászapáti, majd Jászfényszarun telepedett le feleségével, Pruzsinszky Erzsébettel. A Jászkun Kerület első földmérő és vízépítő mérnöke. Az ő nevéhez fűződik a Zagyva-Tarna völgyében, a Jászkunság területén az ősmocsarak, vadzvízek elleni védekezés, vízrendezés s az árvízmentesítési munkálatok megkezdése, a Zagyva és a Tarna folyók szabályozása, mocsarak lecsapolása, csatornák, gátak építése. A Jászkun Hármaskerületi tiszteletbeli táblabírójának választotta.

235 éve született Csokonai Vitéz Mihály (Debrecen, 1773. november 17. – Debrecen, 1805. január 28.) költő. Édesapja korán meghal, anyja kosztos diákok tartásával biztosítja megélhetésüket. Csokonai a debreceni kollégium tanulója, akinek tehetsége korán feltűnt tanárainak, 1794-ben már a poétai osztály vezetésével is megbízzák. 1792-től Kazinczy Ferencsel levelez, a felvilágosodás eszméinek hívévé válik. Szabadelvé tanítási módszere, személyes ellentétek, veszélyes eszméi miatt 1795-ben kicsapják az iskolából. Sárospatakon tanul egy évig, majd négy évig tartó „tudós koldulás” kezdődik számára a Dunántúlon. 1797-ben Komáromban bele szeret Vajda Juliannába, a Lilla-versek műsájába, de csalódnia kell, a lányt egy kereskedőhöz adják férjhez. Csurgón kap tanári állást, de a helyettesítés éve után nincs reménye más munkára, így hazatér Debrecenbe. Azonban az 1802-es nagy tűzvészben házuk leég, tudóbaja is súlyosbodik. Műveit kiadni nem tudja, méltán mondatja Tempefőivel, drámája főhőseivel: „*Az is bolond, aki poétává lesz Magyarországon*”.

125 éve született Babits Mihály (Szekszárd, 1883. november 26. – Budapest, 1941. augusztus 4.) költő, író, irodalomtörténész, műfordító, a 20. század eleji magyar irodalom jelentős alakja. Pécsen érettségizett, majd a budapesti egyetemen magyarlatin szakos diplomát szerzett. Az egyetemen Négyesy László professzor híres stílusgyakorlatain barátságot kötött Juhász Gyulával és Kosztolányi Dezsővel. Több vidéki városban (Baján, Szegeden, Fogarason) tanított, 1911-ben Budapestre költözött. 1908-ban lett a *Nyugat* munkatársa. 1909-ben jelent meg első verseskötete, a *Levelek Iris koszorújából*. 1913-ban jelent meg a Nyugatban *A gólyakalifa* című fantasztikus regénye. 1929-ben fordításában megjelent Dante *Isteni Színjátéka*. Az *európai irodalom története* című könyve az európai irodalomban való jártasságának kiemelkedő dokumentuma. 1931-ben Bartók Bélával együtt lesz a francia becsületrend lovagja. 1938-ban gégerákja miatt végzett gégeműtete után elveszti hangját, *Beszélgetőfüzeteiben* írásban érintkezik környezetével. 1938-ban írta a *Jónás könyvét*, majd 1939-ben a *Jónás imáját*. 1940-ben Dante-fordításáért elnyerte a San Remo-díjat. Ekkor választják a Magyar Tudományos Akadémia tagjává is.

(Forrás: Neumann-ház – Jele napok, MTA KFKI – HISTÓRIA, Új Könyvpiac – Évfordulók, Wikipédia)

Szántóföldből sportközpont

A Szent Erzsébet Községi Házhoz tartozó kert az elmúlt években szántóföldnek használták. 2008 februárjában derült ki, hogy a továbbiakban nem akarják művelni, ezért az egyházközségnek a további hasznosításáról dönteni kellett. Már közel 10 éves az az ötlet, hogy érdemes volna a közösségi ház kertjét a gyermekek számára sportolásra és a szabadidő eltöltésére alkalmassá tenni.

A kert átalakításáról Török Jánossal, az „ötletgazdával” és az átalakítás irányítójával beszélgettünk. Elmondta, hogy februárban első lépésként a már sok-sok éve ott nevelkedő „fenyvest” tették rendbe, elszállították az ott felhalmozódott hulladékot. Márciusban megkezdődött a tereprendezés: a cél az volt, hogy létrehozzanak egy füvesített röplabda- és egy focipályát, valamint egy fás, ligetes területet. Mindehhez óriási segítséget jelentett, hogy a helyi vállalkozók és magánszemélyek gépi és kétkézi munkájukkal, kisebb-nagyobb adományokkal járultak hozzá az építéshez.

ben további adományok érkeztek: kaptak kerítésdrótot, a focikapuk anyagát (és el is készítették azokat). Az Önkormányzattól megkapták az Ifjúság úti pályáról elbontandó labdafogó oszlopokat, melyeket azóta beépítették az új pályára, illetve anyagilag is támogatta a fiataloknak tartott szabadidős foglalkozást. Az egyházközség egy raktárhelyiség és a majdani öltöző rendbetételét finanszírozta teljes egészében. Kiepült az udvaron egy nyársaló rész is, melyhez rönkfákból padok és asztalok elkészültek. A legkisebbek számára homokozó készült és további fa gyermekjátékok felállítását is tervezik.

Az elmúlt hetekben épültek meg a két pálya melletti 3 méter magas labdafogó rendszer oszlopai, melynek befejezéséhez még jelentős mennyiségű kerítésdrótra és feszítőhuzalra lesz szükség. Maga az épület sem áll teljesen kihasználatlanul: heti-kétheti gyakorisággal kisgyermekes családok vehetnek részt szabadidős foglalkozásokon. Így a ház takarítását, rendben tartását is ők végzik. Ezúton is köszönjük minden-

Fotó: Török János

Áprilisra elkészült a locsolóberendezés és ezzel együtt a fűmag is a talajba került, melyet – szinte mondani se kell – önkéntesek gondozták egész nyáron. Szintén ekkor ültették el a jövődió liget facsémétit, melyeket részben felajánlásból kapták, részben az egyházközség vásárolta. Köz-

kinek a támogatást – legyen az tevékeny közreműködés, pénz- vagy anyagfelajánlás. Kérjük, hogy kísérjék figyelemmel a kert építését-szépítését, és ha lehetőségük van, járuljanak is hozzá a Községi Ház kertjének fejlesztéséhez.

Pető István

Kedves Hölgyem/Uram!

A SEED Kisvállalkozás-fejlesztési Alapítvány szeretettel meghívja a

SEED Családi vállalkozás konferencia Fenntartható családi vállalkozások – hogyan tovább?

című konferenciájára, amely egyben az NFGM által támogatott „GKM - KKC_2007_V: Komplex képzés a családi vállalkozások növekedéséért” projekt záró rendezvénye.

Szeptemberben tartottuk a családi vállalkozások növekedéséért indított projektünk nyitókonferenciáját, azóta hat pólusvárosban tartottunk kétnapos tréningeket, ahol az alapítvány trénerai sok új családi vállalkozással találkoztak. A tréningeken új tapasztalatokra tettünk szert. A projekt zárásaként szeretnénk ezeket most megosztani régi és új ügyfeleinkkel. Az előző konferencián felmerült kéréseknek eleget téve most szekcióüléseken adunk lehetőséget a személyes eszme-cserére, amelyre szeretettel várjuk a pólusvárosi tréningek résztvevőit, valamint minden érdeklődő családi vállalkozót és a vállalkozást segítő szervezetek képviselőit is.

Időpont: 2008. december 4., 9:30-16:30

Helyszín: Hotel Benczúr, 1068 Budapest, Benczúr u. 35.

Részvételi szándékát

kérjük, 2008. november 28-ig jelezze a kitöltött regisztrációs lap visszaküldésével, amelyet a +36 1 212-2179 faxszámon, vagy a seed@seed.hu e-mail címen várunk.

A konferencia és a vendéglátás ingyenes.

További információ: Forrai Sándorné, +36 1 316-4987, seed@seed.hu
Megjelenésére feltétlenül számítunk!

Egyházközségi zarándoklat a Jótanács Anyjához

Varannó, 2008. november 8.

Hajnali fél 3 van, ébredezik a zarándoklatra induló 138 ember. Alig fél 4 és a templom felé minden irányból érkeznek az emberek, hamarosan megtelnek a padsorok, elcsendesülünk, kezdetét veszi a zarándoklat, amely a keresztény élet egyik ősi cselekménye. A keresztény ember, úton lévő ember (homo viator), aki nem feledkezik meg arról, hogy az embernek, miután kiűzetett a paradicsomból, végig kell menni a bűn és szabadulás hosszú és gyötrelmes útján, és csak élete végén juthat el a mennyei Jeruzsálembe.

az utazási láz alábbhagy, elindulunk az Úr felé vezető úton. Élvezzük ezt a békét!

A 106. zoltár a gyötrelmes út mellett a szeretetről szól: „Adjatok hálát az Úrnak, mert jó, mert örökké szeret minket.” A varannói könnyezés 300. évfordulója van, az Isten vezetett bennünket, hogy felfedeztük ezt a gyönyörű Jótanács Anyja képet.

Ezekkel a gondolatokkal induljunk el a zarándoklatra.

Három busszal, gyerekek és fiatalok, betegek és szomorkodók, családok és egyedülállók, szűkölködők és bővelkedők

tak meg újra a látogatók előtt, s amelyet el-
lepnék az emlékezés virágai minden évben. Igazán szívből szólt itt az ének a jászfényszarui zarándokok ajkáról, s bizony összeszorult a szívünk a Himnusz és a Szózat éneklése alatt. Mostantól a mi koszorunk is hirdeti magyarul és szlovákul,

kolni veletek, fáradtságos volt az út, de reméljük, hogy Isten vésője rajtunk is faragott a szeretet erejével. Itt van a minta előttünk, milyenek legyünk: ezt láttuk Varannóban, s ezt látjuk itthon is a kegyképben, ahogyan a Szűzanya átöleli a kis Jézust – szeretettel. Köszönöm, hogy együtt

„Szívem első gondolata...” – szól a reggeli ima a jászfényszarui templomban, Csöke György plébános úr köszönti a zarándoklatra indulókat és felajánlja családjainkért és Szlovákiában élő magyar testvéreinkért ezt a zarándoklatot.

Köszönti Pusker János hevesi karnagyot, templomunk orgonájának felújítóját, valamint kárpát-medencei könnyező Mária-kegyképeket bemutató könyv kiadójának képviselőjét kedves feleségével és kisgyermekével. Végül bemutatja Zsongor atyát, aki pálos szerzetesként a Szikla templomban szolgál, s lelki kísérőnk lesz az út során. Polgári nevén Aczél László, a *Parázs a hamu alatt* c. ifjúsági regény szerzője.

együtt indultunk útnak, hogy megtapasztaljuk az egyház élő valóságát, hogy meg-
erősödjünk a hitben, és megváltozott szívvel térjünk vissza a mindennapi életbe.

Utunk első állomása a kassai Árpád-házi Szent Erzsébet templom, ismertebb nevén a kassai dóm volt, Európa egyik legszebb gótikus székesegyháza. A 14. század elejétől épült, míg 1508-ban fejezték be az építését. Idén ünnepelték az 500. évfordulót, a második felszentelés 1896-ban a Millennium idején történt.

A főoltáron, az oltárszekrény közepén Madonna szobor látható karján a gyermek Jézussal, jobbán Erzsébet Keresztelő Szent János anyja, balján Árpád-házi Szent

Fotók: Pető István

Erzsébet. Az oltár szárnyai most teljesen
nyitva álltak, rajtuk Árpád-házi Szent Erzsébet életének jelenetei 12 táblán.

A templomban található egy atemplom is az ún. Rákóczi kriptá (amelyet Európai Unió forrásból felújítottak, és idén nyitot-

zarándokolhattunk, elviszem az emléketeket a Szikla templomba, s várlak szeretettel benneteket.”

Végül Csöke György plébános atya is megköszönte, hogy együtt lehettünk ezen a zarándoklaton. Esti imával búcsúztunk:

*„Édes Jézus, áldj meg minket,
védj meg isteni barát,
engemet és enyéimet,
s adj nekünk jó éjszakát!”*

Nagyné Kiss Mária

Zsongor atya bevezető gondolataiban megfogalmazza, miért is indulunk útra ma: „Istennel akarunk találkozni, az Úr bennünket is küld, hogy menjünk el a szép Szűz Anyához és köszöntsük őt. Amikor elindulunk zarándokolni, nagy béke száll ránk,

Erzsébet. Az oltár szárnyai most teljesen
nyitva álltak, rajtuk Árpád-házi Szent Erzsébet életének jelenetei 12 táblán.

A templomban található egy atemplom is az ún. Rákóczi kriptá (amelyet Európai Unió forrásból felújítottak, és idén nyitot-

Erzsébet. Az oltár szárnyai most teljesen
nyitva álltak, rajtuk Árpád-házi Szent Erzsébet életének jelenetei 12 táblán.

Erzsébet. Az oltár szárnyai most teljesen
nyitva álltak, rajtuk Árpád-házi Szent Erzsébet életének jelenetei 12 táblán.

*„Ó, dicsőséges, ó, ékességes,
mint a csillag fényes!
Úrnőnk, s anyánk vagy,
drága, szép, erényes!”*

Nagy hatással volt ránk az a néhány óra, amit Varannóban töltöttünk, vendéglátóink így búcsúztak: „Ez egy közös barátság kezdete, mi is megyünk hozzátok a Ti képeteket megnézni, s együtt imádkozni.”

Utunk következő állomása Tapolyhanusfalva volt, Varannótól északnyugatra, ahol egy 17-18. század fordulóján épített reneszánsz-barokk kastélyt, illetve a benne működő történelmi-természettudományi múzeumot tekintettük meg. Lassan beesteledett, így búcsút vettünk Kelet-Szlovákiától, s elindultunk hazafelé.

Este fél 10 volt, mire a jászfényszarui templom elé értünk, hazaindulás előtt egy közös visszatekintésre, imára még betértünk. Zsongor atya szólott először, s az öröm szavát említette: „Jó volt együtt zarándo-

Pipafüst

Közéleti Civil Hírmondó

Kiadja:

Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság
Felelős kiadó: Kovács Béláné Pető Magdolna

Szerkesztőség:

5126 Jászfényszaru, Fürst Sándor u. 1.

Fax: (57) 422-527

E-mail: info@bedekovich.hu

Szerkesztőbizottság elnöke:

Dr. Palencsár Csaba

Készítette: az Új Berea Kft.

Tel.: 455-9080, fax: 455-9081

e-mail: ujberea.kft@chello.hu

Felelős vezető:

a Kft. ügyvezető igazgatója

ISSN 1789-6304

A lap megjelenését támogatja:

Szociális és
Munkaügyi
Minisztérium

Szociális és Munkaügyi Minisztérium

Nemzeti Civil Alapprogram

A falumnak üzenem

Nem tudom – igazán sohasem bogarásztam – jász vagyok-e, esetleg alán, kaukázusi oszét, vagy valami egészen más. Vajon tényleg a tatárok üldözték ide őseimet? Vagy a kunokkal jöttek? Vagy a magyarokkal? Vajon Kínából? Mongóliából? Esetleg Iránból? Az is lehet, hogy egészen más vidékeken kellene keresnem a nyomaikat. A családomról se tudok sokat. Lehet, hogy mészégetők voltak a felmenőim; a borstörésre is használt „mozsár” neve szótörténetileg erre utal. De a mongol kor által szétzilált magyarság töredékeiket is gyakran említik a források mozsarjan, mozsarjan, mozsar néven – lehetek így „echte” magyar is. Ugyanígy nem tudom, hogy honnan való az Ágó név – „Ago” vagy „Agu” nagyúr neve persze rémlik –, miközben ez talán a legbiztosabb pont az életemben: *én ágói vagyok!* Az „állandó lakhelye” rovatba már évtizedek óta Szegedet írok, de a „születésének helye” mindörökre Jászágó marad (nem Jászárokszallas, nem Jászberény – hirdetem, ha adódik alkalom, büszkén). De hát mit is jelent valójában „ágói”-nak lenni? Milyennek kellene lennem, ha kivívni vagy megőrizni szeretném az „ágóiságnak” az évtizedek, évszázadok alatt tartalmat és formát adó, volt és élő földijeim jóváhagyását egy efféle önmagasztaláshoz? Ha nem túl felületes az érzékelésem, s ennek nyomán az ítéletem, olyan, hogy ágói viselkedés, zene, táncok, szokások – nincsenek. Látom, ahogyan a hagyományok *teremtődnek* éppen, de hogy már *vannak* is, azt csak nagyon soká mondhatják majd az akkor itt élők. Nekem „ágóinak” lenni az a nem magyarázandó, mert nem megmagyarázható valami, ami miatt úgy havonta egyszer Jászágón kell aludnom. Az „ágóiság” nekem az, ami miatt, ha *ithon* vagyok, ki kell sétálnom a Kőhídhöz, s vigasztalnom kell az egykor annyira eleven, pajkos, szép, s mára oly’ szomorú Ágói patakot. (A forráshoz fölfelé Hársasnak is hívják a mellette élők, meg Szarvágynak is, de túránkon olyankor mindig a kölykök orra alá dugtam a térképet, olvashatták: „Ágói patak”.) Meg édesapám az ágóiság. Meg édesanyám az ágóiság. A szomszéd Sanyi bácsi az ágóiság nekem, meg a két Jóska a házunkkal átellenben. Fehér Jancsi az ágóiság a falu egyik végén, Juhász Öcsi emléke az ágóiság a másikon. S persze az „ágóiság” a valamikori iskolám körül volt s mára ritkuló erdő. S persze az „ágóiság” maga a harminc év előtti iskolánk.

Tudom, fennállásának nyolcvanadik évfordulójához méltón, arról illene beszámolnom, hogy mit kaptam, mit kaptunk mi az iskolánktól. De én ezt nem igazán tudom. Az iskola mindig is a falum része volt – mint a szüleim háza, a nagypám tanyája, a patakpart, vagy éppen a „pártház” a tévével. Teremtődésem (ma „szocializációnak” mondanák) egyik helyszíne volt. Az első, még iskolás kor előtti emlékem – a mára már meglehetősen elhomályosult nyári óvodai pillanatokat leszámítva – a politechnika épülete, épülése. Édesanyámra emlékszem az építők között, meg arra, hogy sokan voltak még ott. Építették – nekünk. Jászágó építette nekünk. Fogalmam sem volt akkor még arról, hogy mit jelent az a „politechnika”, de nyilvánvaló volt, hogy azok az emberek nekünk csak jót építhettek. Jót építettek. Ha – évekkal később – egyszer egy héten átvonulhattunk oda, úgy éreztük, aznapra valójában vége a tanításnak. S persze tanultunk tovább.

Az első osztályból Gergely Jancsi képe van előttem. Volt egy afférunk korábban a gépállomáson, félttem tőle. Hamar kiderült, hogy okatlanul. Hamar kiderült, hogy senkitől sem kell félni. Még a tanítóink sem

azért vannak itt, hogy féljünk tőlük. Másodikból meg a „kiskirályfiségom” jut eszembe egy „színdarabban”. A darab címe már nem emlékszem, a negyedikesekkel adtuk elő, de tagadhatatlanul én voltam az egyik főhős. Meg persze Csillagocska, a szép királylány, Kókai Erzs. Meg persze Szécsényi Pista bácsi, hiszen ő készítette a fakardomat. S természetesen Igazgató Úr, aki – most már elárulom – a színpalán mögött játszott a furulyán, míg a nyílt színen én csak imitáltam a játékot. Aligha én vagyok az egyetlen a faluban, aki számára az „Igazgató Úr” titulus immár mindörökre foglalt. Magam akárhány embert szólított is így nap mint nap a protokoll okán, „Igazgató Úr” nekem hitelesen már csakis olyan valaki lehet, akit egyébként Macsi Sándornak hívnak. Emlékszem természetesen a darab „mellékszereplőire” is: a falu Irénkének, Valikának, Sáríkáknak, Rózsikának hívta őket. Akik – időközben, mintegy mellesleg – megtanítottak bennünket írni, olvasni, számolni, beszélni, látni, érezni, akarni, tűrni. Húszévnnyi tanárkodásom után már „megbocsájtottam” nekik, hogy – szabadosságunk rovására – *szertettek* is minket.

Fellner Tanár Úr meg az „osztályfőnök” szinonimája lett számomra. Biológia, kémia, ének-zene... már nem is tudom... nem is ez a lényeg. Húszévnnyi tanárkodásom után már úgy vélem, senkinek nem lehet megtanítani semmit. Föl lehet villantani lehetőségeket, lehet mutatni ilyen-olyan irányokat... aztán vagy mennek arra az emberek gyerekei vagy nem mennek. A tanár hivatása az, hogy ajtókat nyisson, s nem az, hogy áttuszkolja azokon tanítványait. Előttém kinyílt egy ajtó (a valóságban is – a tüzeket eloltottuk Pethes Lacival, de az eltörött magdeburgi félgömbökkel azóta is adósok vagyunk), bementem, visszajöttem, bementem egy másikon, majd egy harmadikon – egyik lépésem sem bántam meg. A tanár hivatása még az, hogy aggódjon, jót akarjon, szeressen. Az idő szerintem semmit sem szépít meg. Mindennek, ami később szépnek látszik, *már akkor* megvolt a maga szépsége. Csak fel kell nőnünk, hogy felfedezzük. Minden, ami később jónak mutatkozik, *már akkor* jó volt, csak fel kell nőnünk, hogy észrevegyük. Köszönöm Tanár Úr, amit felfedezhettem, köszönöm, amit észrevehettem!

Én igazán nem tudom, hogy mit adott nekem az iskolám Jászágón. Lehet, hogy ha nincsen ott Juhász Gyula tanár úr a gitárjával, akkor most nem a fiam zenekarát hallgatnám írás közben. Lehet, ha nincsenek ott Pethes Katalin, Pecsényánszky Ágnes, Hegedűs Andrásné, Szabó Gyula, Kovács Béla és a többiek, akkor... De ott voltak. Belőlük is lettem én. Belőlük is lettünk mi. Az iskolánk: Ők. És az iskolánk mi vagyunk. Klebelsberg Kunó vagyunk, Lótos Ferenc vagyunk, Macsi Sándor vagyunk, Zsidei Barnabás vagyunk. Ha tennék is, kár lenne tagadniuk. Ha tennék is, kár lenne tagadnunk. Az épületek vagyunk: az „alsó tagozat” és a „felső tagozat”. Meg az egykori kijárat vagyunk az egykori sportpályára a két „tagozat” között. Az iskolaudvar vagyunk, és az erdő vagyunk. És egymás vagyunk. Én Major Sanyi vagyok, Győző Éva vagyok, Dobos Mari, Dobák Peti, Kovács Lojzi, Tóth Béla vagyok. Meg a többiek vagyunk.

Mozsár Laciék csaknem annyian jártak itt egyetlen osztályba, mint amennyi most az egész iskola tanulói létszáma. Én – közgazdászként – nem vagyok meggyőződve arról, hogy egy ekkora iskolát fenn kell tartani. Közgazdászként máris számolni kezdenék, s nyilván bebizonyítanám, hogy mindenkinek jobb lenne, ha iskola helyett

néhány iskolabuszt üzemeltetne a falu. Közgazdászként. Ágóiként, ennek az iskolának egykori tanulójaként megszakadna a szívem, ha valaki is hallgatna rám. Tiszta szívemből kívánom, hogy iskolánk fennállásának századik évfordulója ugyanolyan ünnepi hangulatot varázsoljon majd ide, mint ez a mostani. Tiszta szívemből kívánom, hogy a nagyszülők, szülők és unokák – ugyanúgy, mint most – évtizedek múltán is diáktársakként köszönthessék itt egy-

mást. Tiszta szívemből kívánom, hogy a mai tanárkollégáknak legyen idejük, módjuk úgy „állandóra” berendezkedni tanítványaik szívében, mint ahogyan elődeik tették azt a miénkben! És tiszta szívemből kívánom Nektek mai srácok, hogy a százéves köszöntőt pötyögve a számítógépbe, ti időben megtaláljátok majd azt a nyavalyás zsebkendőt! Boldog születésnapot iskolám!

dr. Mozsár Ferenc
Szeged

Ahol a házak is összebújnak

Pusztamonostor, a közel 1700 lelket számláló kis település csendben lapul meg a Jászságban, két város, Jászberény és Jászfényszaru ölelésében. Kedvező fekvésének köszönhetően a tömegközlekedése mind közúton, mind vasúton jónak mondható. Szükség is van erre, hiszen a munkaképes lakosság többsége a környező városokban dolgozik. A település 2008 márciusa óta körjegyzőséget tart fenn Jászágóval, melynek központja Pusztamonostor.

A községben egy általános iskola és egy napközi otthonos óvoda működik társulással formában, a jászdózsai általános iskola tagintézményeként. Az itt élők egészségügyi alapellátásáról egy háziorvosi rendelő gondoskodik. A településen biztosított a vezetékes ivóvíz, a vezetékes gázhálózat, a főútvonal mellett pedig már a csatornahálózat is kiépítésre került. A kommunális hulladékszállítás heti egy alkalommal vehető igénybe, és lehetőség van a háztartási hulladékok szelektív gyűjtésére, melyet a falu több pontján kiépített szelektív tárolóban lehet elhelyezni.

A Művelődési Ház égisze alatt szakkörök és klubok működnek. Ezek közül említést érdemel az arany minősítésű Pávakör, a Honismereti szakkör, a Foltvarró és a Baba-mama klub.

A községben az évek során több civil szervezet alakult, melyek mind a helyi értékek ápolása, megóvása érdekében végzik tevékenységüket. Ezek név szerint: a Pusztamonostori Baráti Köre, a Pusztamonostori Tűzoltó Egyesület, a Polgárörtség, és a Sportegyesület.

A település feltételezések szerint már Szent István idejében is létezett, viszont semmi nem maradt fenn abból az időből, ami ezt hitelt érdemlően alátámasztaná.

A község történetének első írásos dokumentációja 1331-ből való. Feljegyzések szerint bencés apátsága 1350-ben alapított, és valószínűleg a török uralom idején pusztult el. Minden bizonnyal akkor a falu is teljesen elnéptelenedett, lakossága északra, palóc földre menekült. Feltehetően északról a török kiűzése után, a palócokkal kiegészülve tértek vissza, és ez lehetett az oka annak, hogy Monostor lakóit a környező falvakban élők nem jászoknak, hanem palócoknak tartották.

1723-ban kápolna épült a régi lepusztult fatemplom alapjára. Ez a korabeli kápolna volt a mai barokk stílusban épült templom elődje. Felépítése a Monostoron földbirtokos Thassy család nevéhez fűződik, kiknek több tagját a templom alatti kriptában helyezték végső nyugalomra.

A faluban az iskolai oktatásra vonatkozó első adatok 1772-ből származnak. A mai tetőtér beépítéses iskola pedig 1990-ben épült.

A település vasúti közlekedésbe történő bekapcsolódása a Hatvan–Szolnok vasútvonalon 1873-ban valósult meg.

Az idők folyamán a faluban több nemesi család is rendelkezett birtokkal. Ők a földterületeiken kiterjedt gazdálkodást folytattak, mellyel munkát biztosítottak a helyi lakosok számára is. Többen kúriát építet-

tek, melyek közül a mai napig is áll még a Balázsovich Oszkár kúria (Művelődési Ház), Waldeck Kúria (a régi általános iskola épülete), Toepler kúria (magántulajdon), Hegedűs villa (Óvoda épülete), és a Jenes András kúria (a volt Tsz székház).

A Művelődési Ház épülete mindamellett, hogy nemes dedinai Zsuffa Balázsovich Oszkár máltai lovag egykori rezidenciája volt, még arról is híres, hogy falai között éltek 1928-1950 között a Krisztus Királyról nevezett Népművelő Testvérek Társasága női szerzetesrend tagjai.

A nővérek jelenléte és tevékenysége jelentős változást hozott a falu életébe.

A település neve többször változott. Ismert elnevezései: Poopmonustura (1331), Péter-Monostora (1387), Papmonostora (1474), Monostor (1838), Pusztamonostor (1895), Pusztamonostor (1910).

Fontos megemlíteni, hogy a község temetője nem csak régi sírokat és síremlékeket, hanem különösen ritka botanikai értéket is rejt. Magyarországon egyedül csak itt található meg az 1989-ben kipuuszultnak nyilvánított Csipkés gyöngyvesző és fel-lehető több, természetvédelmi oltalom alatt álló ritka növényfaj is. A terület jelenleg helyi védettséget élvez, de már folyamatban van az országos védetté nyilvánítása.

Pusztamonostor a kis településekre jellemző nehézségek ellenére, ha lassan is, de fejlődik.

Ez az év szépen példázza a civil szervezetek és a lakosság összefogását, hiszen az együttműködés eredményeként megújult a Művelődési Ház parkja, berendezésre került egy ideiglenes tájház, és Pusztamonostor volt a házigazdája júniusban a Jászkok XIV. Világtalálkozójának.

Kothencz Győzőné

Szabó Éva:

Őszi töredékek

Tehenek száján pára
a köd is istálló-meleg
amint leng kék-fehéren
a gyerekkori kert felett.

Furcsa lesz majd az ablak mellett
a decemberi hó ha hull
függönye mögött arcod látom
már tudom nézni józanul.

Van ágyam, reggel teailleszt
szívem magának rak tüzet
tenyeremben megül egy csillag
lesz hóesés is nélküled.

Befordultam a sarkon
az úton szembe jött velem
fázósan, kopott kabátban
egy tegnapi esti szerelem.

Nézd megkoptak a sárgák
megfakultak a kékek
magunkra maradtunk
őszi töredékek.

Kiránduljunk kicsit másképpen Erdélyben

Gondolatébresztés, szervezés, lebonyolítás, összefoglalás

Kicsit eltérő lesz ez az utazási beszámoló, mint általában, de azt gondolom, hogy aki szeretne megismerkedni a történelmi Magyarország elcsatolt vidékeivel, az kapjon némi ismeretet, forrást, képet a lehetőségekről, a várható problémákról, látnivalókról, érdekességekről.

Először néhány szó általánosságban Erdélyről. A magyarok Kárpát-medencébe érkezésekor nagyobb részt a bolgár birodalom része volt. Az Alföldtől keletre eső részeket erdón túlinak vagy Erdőelvének nevezték. Erdély név később ebből alakult ki. Erdélyen eredetileg az Erdélyi-medencét kell értenünk, de az I. világháború lezárása után Romániához rendelt területek, mint a Partium, Bánság is Erdélynek nevezetnek, legalábbis a köznyelv szerint. Ennyit röviden, aki szeretne többet tudni, az keresse a Kelet-Nyugat kiadó Erdély című könyvét.

Honnan is jött az ötlet, hogy látogassunk el történelmi vidékünkre? Néhányan tudják, ez év elején kezdtünk egy virtuális bortúrát, melynek negyedik állomásán a ménesi szőlőbirtok képviselője, Bálint Zoli barátunk látogatott el hozzánk és így kezdtünk megismerkedni innen távolból Erdéllyel, az erdélyi borokkal. Zoli barátunk vetette fel, hogy igazi képet csak akkor kapunk, ha a saját szemünkkel győződünk meg róla. Mivel a birtok 30 fő szállását is meg tudja oldani, kézenfekvővé vált a do-

Határátlépés gyors, problémamentes.

Nagyvárad az első, látnivalókkal bőven bíró város, amit megnéztünk. A város és Szent László királyunk elválaszthatatlan. A Püspöki Székesegyház és környéke az egyik látnivalókban bővelkedő része. Az árkádos Kanonok-soron végignéve indultunk a Székesegyház felé. A barokk stílusú templomban magyar nyelvű tájékoztatást adott számunkra egy fiatal ember, aki rend-

EMKE Kávéházat, ami Ady Endre és nagy szerelme első találkozásának színhelye. Ma csak egy homlokzaton elhelyezett emléktábla idézi a nevezetes eseményt, sajnos a belső már egy cseppet sem. Rövid városnézésünket befejezve Nagyszalonta felé vettük az irányt.

Magyarország úthálózatával, útminőségével elégedetlen magyarként sajnos azzal szembesülhettünk, hogy van még ettől rosszabb minőség is.

Nagyszalontán, Arany János szülővárosán áthaladva egy órácskára megszakítottuk utunkat. A főtéren áll a Csonka-torony, amiben Arany János-émlékmúzeum működik.

A négyemeletes épületben végignéztük a költő életútját, hagyatékát, amit a fia adományozott a városnak.

Haladtunk tovább Arad felé Ménesre.

Megérkeztünk szállásunkra, a szőlőbirtokra, ahol már várt Noémi, köszöntött bennünket a birtok képviselőjében, majd megkaptunk szobáink kulcsait. Gyorsan mindenki elfoglalta a helyét, rendeztük sorainkat és elkezdődhetett a nap befejező napi-rendje. Megnézhettük, hallhattuk a szőlőfeldolgozásának, a bor készítésének módjait, majd a pincében sorakozó hordókat láthattuk. Hangulatos borkóstoló és vacsora zárta első napunkat.

Második napunkat bőséges reggelivel kezdhettük és elindultunk Temesvárra.

A rövidebb utat választottuk, így Máriaradna felé vettük az irányt. A dombon álló kéttornyú barokk templom éppen felújítás alatt áll, de látogatható. A búcsújáráshely oltárképéről nevezetes, amely a közhit szerint csodatevő erővel bír. Aki erre jár, feltétlenül nézze meg.

A rövidebbik út nem mindig lesz rövidebb. Tovább haladva néhány kilométert, meg kellett állapítanunk, hogy célszerűbb

a térképen vastagabb vonallal jelzett utakat használni.

Visszafordultunk és Arad irányába indultunk Temesvár felé. Szép idő, nagy meleg, ez jó, de ha a busz klíma berendezése meghibásodik, akkor már probléma. A klíma-berendezésben gáz nincs, akkor „gáz van”. Javítás, várakozás, két óra veszteség. Ezzel nem számoltam, így kis csúszással érkezünk Temesvárra.

A város látnivalói a két főtere köré csoportosulnak. A régebbi a 18. században kiépült barokk stílusú, körbesétáltunk, majd megebédeltünk. A 20. század elején épült újabbik felé vettük az irányt. A Román Opera és Nemzeti Színház épülete mellett elhaladva virágos, gondozott parkon keresztül jutottunk el a tér túlsó felén lévő ortodox katedrálishoz. A katedrális mérhetetlen gazdag díszítése lenyűgöző. Ha szombat, akkor esküvő. Szép párok, vidám emberek, sokadalom. Visszafelé láthattuk Klapka György komáromi várkapitány szülőházát, a Hunyadi várat és Bolyai János matematikus emléktábláját is.

Este folytattuk a birtok megismerését számunkra új, ámde régi pincében. Nagy ősi hordók, palackos tárolás. Grillvacsora, borkóstoló. Köszöntött bennünket a gazda, Balla Géza úr is, néhány érdekességet hallottunk, kóstoltunk finom édeket. Felhívta figyelmünket, idézem, „Bort igyatok, ne pedig len vizet, mert a vizet mi is boltban vesszük”.

Reggeli, majd csomagolás, indulás hazafelé. A még betervezett Arad városnézésre már nem volt idő, egyedül az aradi vértanúk emlékművét tekinthettük meg, a többi már egy későbbi kirándulásra marad.

Hazafelé tartva kis kerülővel betértünk még Frittmann János soltvadkerti borászhoz is. Jánost választotta a szakma 2007 év borászának, ami kitüntető cím a szakma művelői között. A pincelátogatást borkóstoló követte, miközben ízletes marhapörkölt nokedlivel került az asztalunkra. A borkóstolást befejezve sok sikert kívántunk vendéglátónknak és elindultunk hazafelé.

A buszon még visszaidéztük e néhány nap emlékeit és a többség úgy ítélte, hogy későbbiekben újra utazni, kirándulni, újabb tájakat, városokat, embereket megismerni mindannyiunk számára fontos.

Néhány gyakorlati tanács Erdélybe utazni vágyóknak: Aki saját autóval megy, az tartsa be a szabályokat, mert nagyon sok a sebességmérés és ellenőrzés. Az utak minősége is némi sebességkorlátozást kíván, így a programok tekintetében ezzel is számolni kell. Érdemes annyi pénzt átváltani, amennyire szükség lehet, mert ugyan lehet fizetni szinte mindenütt forinttal is, de az átváltás igencsak rablóárfolyamon történik.

Ha valaki ezután kedvet kapott az utazáshoz, akkor ahhoz jó utat kívánok.

Baranyi József

Fotók: Péter István

log, hogy csoporttal is mehetünk. Többen azonnal jelezték, ezt bizony meg kell szervezni! Augusztus vége várhatóan mindenkinek megfelelő lesz, gondoltam és lázas sietséggel kezdtem a szervezésbe. Először a szállást kellett megoldani, ami néhány levélváltás után már biztosítva volt. Következő lépés az utazás.

A korábbi tapasztalatok alapján ez sem volt nehéz, mivel a tervezett időpontban a vállalkozónak sem volt még más irányú elkötelezettsége, így ez a kérdés is hamar megoldódott.

Néhány nappal az utazás előtt...

Már csak pár nap volt hátra az indulásig, amikor váratlan akadályok jelentek meg. Családi és egyéb váratlan probléma ami a csoport összetételét kissé megváltoztatta. Az átszervezésben segítők hatékonyságának köszönhetően a létszám nagy mértékben nem változott, így már várhattuk az utazás reggelét.

Augusztus 22., reggel 5 óra. Megérkezett a busz, megjöttek az utasok is. Bepakolás, indulás. Vidám hangulatú társaság, kellemes beszélgetések, nyári családi élmények visszaidézése, az idő gyorsan szaladt, a megtett kilométerek szaporodtak.

kívüli odaadással beszélt Szent László király történetéről, az itt található egyházi kiállításról, a Szent László hermáról és a szomszédos Püspöki Palotáról is, ami sajnos, jelenleg nem látogatható. A Sebes-Körös partján leparkolt buszunkat elhagyva, gyalogosan indultunk tovább a város Váradolási része felé. Az Újvárosi részen áthaladva szemben a Városháza, a Szent László-templom, balra a Sas Palota látható. Átkelve a hídon az Állami Színház mellett a város sétáló utcájába érkeztünk. Ezután visszafordulva érintettük a valamikori

Mikszáth Kálmán: Gavallérok

[...] az ételek kitűnőek voltak, a borok pedig éppen fölségesek, s a házigazda annyit tudott mondani mindenikről, kinek pincéjéből való, melyik évből, hogy valóságos gusztust csinált; ez a király kedvenc vörös bora, a vágújhelyi préposttól kapta; – utána valami édes bort hoztak.

– No, ez konty alá való – kínálgatta a hölgyeket –, isteni ajkakra méltó nektár. Ennek a neve „szirupéka”, az egész világon csak egy hordó van még belőle s az is nálam van. Hol termett? Isten tudja. Csak az bizonyos, hogy mása nincs most. A története egyébiránt a következő: 1827-ben a váci püspök borait licitálták, persze a halála után, a pincében találtak egy beomlott ágat, egy egész utcát hordókból. Ezek közt volt a szirupéka egy hordóban. Hogy mikor omlott be a pince – semmi annale nincsen róla. De hol is hagytam el? Hát igen, egy kocsmáros megvette potom áron a szirupékát, apám véletlenül rábukkant és megszerezte a családnak. De persze ebből csak akkor iszunk, ha valaki születik, megnősül, vagy férjhez megy a Csapiczkyak közül. A vendégek mind töltöttek a szirupékából és élénken koccintgattak.

Alternatív energiafelhasználás

Akár tetszik, akár nem?

Bizonyára mindenki hozzászólt már a gázfűtés kényelméhez, most mégis rá vagyunk kényszerítve, hogy más energiafelhasználásokon gondolkodjunk. Alig van ma olyan háztartás, ahol ne terveznének valamilyen költségtakarékos megoldást a folyamatosan emelkedő energiaárak problémájára.

Ebben szeretnék néhány általam ismert műszaki megoldást, tapasztalatot, ötletet megosztani Önökkel.

Mivel is tudnánk csökkenteni fűtési és melegvíz-előállítási költségeinket?

Például megújuló energiaforrásokkal!

Mik is ezek?

- napenergia (napkollektor, napelem)
  - szélenergia (szélturbina, szélkerék)
  - vízenergia (vízerőművek)
  - geotermikus energia (hőszivattyú, mely a föld hőjét hasznosítja)
  - biomassza (bioetanol, biodiesel)
- A fentiek közül a napenergiát és a biomasszát emelném ki, talán azért mert jelenleg ezek a leginkább elérhető beruházási megoldások számunkra.

Napenergia = napkollektor

A napkollektor működési elve:

A napsugarakat a kollektorban lévő speciális elnyelő réteg (abszorber) gyűjti össze és a csőrendszerben lévő szolár folyadékot melegíti fel. Az így fölmelegedett folyadék egy hőcserélőn keresztül adja át a hőt a használati meleg víznek (fürdésre, mosogatásra stb.) Egy napkollektoros rendszer az éves meleg vízszükséglet 70%-át is képes biztosítani.

A meglévő központi fűtési rendszereinkhez is csatlakoztathatjuk a napkollektort egy kombitárolón keresztül, mellyel jelentős megtakarítást (kb. 40%) érhetünk el. Ez a beruházás egy közepes családi háznál 500 ezer – 2 millió Ft között van.

Biomassza = bioetanol

Mezőgazdasági és erdészeti anyagok tömörítése = pellet

A pelletfűtés is egy igen korszerű megoldás, szinte a gázfűtés által biztosított kényelemmel egyenértékű. Költségeit tekintve a gázfűtéstől kb. 50%-kal olcsóbb a jelenlegi árviszonyok mellett. Egy közepes családi háznál a beruházás már 1 millió Ft-ból megvalósítható. Ha pl. 400 ezer Ft/év gázzal számolunk, pontosan 5 év a beruházásunk megtérülési ideje.

A pelletfűtés működési elve:

A pellet granulátumot (talán a nyúltáphoz lehetne leginkább hasonlítani) egy gyűjtő tartályból egy automati-

zált rendszer juttatja el a kazán égésterébe. Ott szabályozott, tökéletes égéssel melegíti a kazán vízterét és ezen keresztül a már meglévő központi fűtésű rendszerünket. Ha ehhez csatlakoztatunk még egy indirekt tárolót, a használati meleg vízünk is biztosított.

Kondenzációs gázfűtéssel

Mi is az a kondenzációs technika?

A kondenzációs technológia során a füstgáz lehűtésével visszanyerjük azt az energiát, amit a kéményen keresztül távozó füstgáz hőmérsékletével elveszítünk. Ezt hasznosítva a készülékek nagyobb hatásfokkal dolgoznak, így energiát takarítunk meg, ami lehet akár 35% is.

Csak mint érdekesség: Európában már vannak olyan országok, ahol csak kondenzációs kazánokat engedélyeznek beépíteni. Magyarországon az elmúlt 5 évben megduplázódott a kondenzációs készülékek darabszáma. Ebben az évben az előrejelzések szerint 10-12 000 db-ot is meghaladják a tervezett eladások!

Ha itt is 400 ezer Ft/év gázszámlával számolunk évente, a megtakarítás akár 140 ezer Ft is lehet. Egy jó minőségű kondenzációs gázkazánt már 200-250 ezer Ft-ért tudunk vásárolni. A jelenlegi árviszonyok mellett körülbelül 2-3 év alatt megtérülhet beruházásunk.

Faelgázosító kazánok

Működési elve:

A fa elgázosítása ellenégetéssel történik, kettős tűztérben, melyben kerámia is található. Az égéshez szükséges levegő biztosítása vezérelt ventilátorral működik. Elérhető hatásfok akár 90% is lehet.

Hagyományos kazán és öntöttvas tagos vegyes tüzelésű kazánok, kályhák, kandallók

Jó megoldást nyújtanak a mai energetikai gondokra, mivel szilárd fa és szén fűtőanyaggal üzemelnek. A kazánok nyitott vagy zárt meleg vizes fűtési rendszerekre kiválóan alkalmazhatóak.

Végül, de nem utolsó sorban

Nagyon sok energiát megtakaríthatunk az épületeink utólagos hőszigetelésével, nyílászárócsereikkel.

Pályázati lehetőségek:

Egyre több állami energiatakarékos pályázati lehetőség kínálkozik számunkra, ilyen például a **NEP-2008-5**

- a támogatás mértéke 30%
- maximálisan adható támogatás akár 1 200 000 Ft
- állami támogatás mellett akár 2 800 000 Ft kedvezményes kamatozású hitel is igényelhető

Tusor Ferenc gázipari technikus

Harmath József:

Eperfa

Eperfa tövét kivágom,
Szívemet odatemetem,
Rejtse el a föld mélye,
Ne gyötörje szerelem.
Szerelmes szívvel jártam
Emberek között,
Szerelmet koldultam – hiába,
Kopogtattam ajtódon szerelemre várva.
S minek a szív, valóban?
Eltemetni így fogom.
S akinek nincsen szíve,
Őt nem éri soha fájdalom.
Ugye nem feledsz el engem?
S emlékszel rám, ha mondják nevemet?
Én emlékszem rád.
Mikor nevedet hallom, vérbe borul az arcom.
Utamat most nem találok,
Lábam alatt sötét árok,
Bú szorítja a szívemet,
Míg a tiéd nem lelem.
S ha lelke zenéjéből egy hang elér édesen,
E bénító bűvöletből nem szabadulsz sohasem.
Ha lelke szikrájából csak egy darabka is
kebledre hull,
Szíved lángra gyúl, s elégsz olthatatlanul.
Ha könnyem cseppjéből egy is rád hull,
Szép rózsák közt, ifjú szerelmed örökre reám hull.
Én a tükröd vagyok, a zeném benned énekel,
A bánatom folyóban zokog,
Édes vágyam a tenyereden tartod.
Benned vagyok sejtjeimmel,
Veled élek boldog szerelemmel.
S amiben hittem, többé nem hiszek,
De megbocsátok mindenkinek.
Megbocsátok a világnak,
Hisz szívem, mint a rózsák illata,
Elillan napról-napra...

www.harmathjosef.extra.hu

www.versiroverseny.hu

Egy kis szösszenet

A minap eszembe jutott egy még a szocializmusban halott vicc. Az értelmiség előtt két út áll. Az egyik járhatatlan, a másik az alkoholizmus. Mi van most? Hány út van? Természetesen sokat fejlődünk. A vicc analógiát folytatva ott vannak mindjárt a drogok. Vagy „el lehet menni”. Talán maradni is lehet? Vannak még utak? Van még egyáltalán értelmiség? És lesz a jövőben is? Mi az értelmiségnek lenni? Én nem kötöm a diploma meglétéhez. Az értelmiség talán egyfajta reneszánsz ember, nyitott a kultúra, a művészetek iránt, valamilyen formában hat szűkebb vagy tágabb környezetére. Persze lehet, hogy ez így csak abban a korban volt igaz, mikor faluhelyen két értelmiségi volt, a pap és a tanító. Ők még tiszteletnek örvendtek. Tényleg! Tisztelünk egyáltalán még valakit? Sokat változott a világ. Az információhoz, a kultúrához és az antikulturnához a technika jóvoltából úgy is hozzá juthatunk, hogy ki sem tesszük otthonról a lábunkat. Viszont úgy gondolom, ez nem az igazi. Az ember társas lény lenne, beszélgetni, kommunikálni kellene egymással, de hát van, ahol ez még a családon belül sem működik. A NET-en lévő chat-elés személytelen. Ne tagadjuk, az értelmiségi létet megélni pénz-kérdés is, ha a színházjegy és a gyerek cipője között kell választani, egyértelmű, hogy döntünk. Persze lehet, hogy itt minden a legnagyobb rendjén van. Változik a világ és én megőregedtem.

Babszem Jankó

Információs szabadság üggyvédhálózatot indított a TASZ

2008 őszétől a hét magyarországi régió mindegyikében információs szabadság ügyekben ingyenes jogsegélyt nyújtanak a Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) jogvédő szervezet által felkért ügyvédek. A kezdeményezés célja, hogy a vidéki önkormányzatok döntéshozatala és gazdálkodása átláthatóvá váljon, a helyi sajtó, civil szervezetek, illetve a közügyekben érdekelt állampolgárok hozzáférhessenek a közérdeklő adatokhoz.

A közérdeklő adatok megismeréséhez való alkotmányos jog a kulcsa annak, hogy átlátható legyen az állami szervek hogyan gazdálkodnak a közvagyonnal és használják fel a közpénzeket, illetve a döntéshozók hogyan élnek vagy élnek vissza a rájuk ruházott hatalommal.

A TASZ több tucat perben vitt bíróság elé olyan ügyeket, ahol állami szervek vagy önkormányzatok, illetve az érdekeltségi körükbe tartozó gazdasági társaságok nem kívánták a nyilvánosság elé tárni működésük részleteit, holott azok közérdeklő adatok voltak.

A TASZ az elmúlt időszakban pert nyert többek között a GKM ellen a Grippen vadászgépek vásárlásával kapcsolatos ügyben, a Centrum Parkoló Rend-

szter Kft. ellen a parkolódíjából származó bevételek közlése ügyében, illetve legutóbb a MÁV, az MVM, a Szerencsejáték Zrt., valamint a Nemzeti Vagyonkezelő vezetőinek fizetését firtató újságíró által indított ügyben.

A perek többségében eddig országos hatáskörű szerveket vontunk kérdőre, és a beperelt önkormányzatok, gazdasági társaságok is főleg fővárosiak vagy Budapest környékiek voltak. Most induló üggyvédhálózatunk révén szeretnénk a helyi sajtó munkáját és a helyi civil szervezetek érdekérvényesítő képességét javítani.

Üggyvédhálózatunk alábbi tagjai mostantól tehát várják újságírók, civil szervezetek vagy a közügyek iránt érdeklődő polgárok megkereséseit közérdeklő adatokkal kapcsolatos ügyekben, legyen szó akár adatkérő levelek megírásáról, jogi tanácsadásról vagy esetleges perek indításáról.

A TASZ üggyvéd partnereinek elérhetősége:

Észak-Alföldi régió – Dr. Molnár Iván

mivan1@freemail.hu

5000 Szolnok, Móra F u. 13. fsz. 3.

Tel.: 06-56-514-300, 06-20-422-826

Szoptatás Világnapi Rendezvény Jászfényszarun

1990. augusztus 1-jén 32 kormány és tíz ENSZ-, illetve más szervezet tanácskozást tartott Innocentben a szoptatás támogatásáról és népszerűsítéséről. Ebben az „Innocenti Nyilatkozat”-ban került megfogalmazásra a világnap gondolata is. Minden év augusztus 1. az Anyatej Világnapja. Felhívják a világ kormányait, tegyék meg a szükséges intézkedést annak érdekében, hogy az anyák csecsemőiket a születést követő első 4-6 hónapban kizárólag szoptatással táplálják. A kizárólagos szoptatás azt jelenti, hogy a csecsemő az anyatejen kívül más táplálékot vagy folyadékot ne kapjon.

Jászfényszarun 2008. október 16-án tartottuk a Védőnői Tanácsadóra az Anyatej Világnapi rendezvényünket. A rendezvényt a védőnők és Dr. Kocsis András nyitotta meg. Ez év Világnapi jelmondata az olimpia évében így hangzik: „Aranyat érő támogatás”. Valóban így van, az egészséges életkezdést szempontjából aranyat ér az anyatej – fogalmazta meg gyermekorvosunk köszöntő beszédében.

Az olimpiai játékok 5 karikás szimbólumának jelképe:

- az első karika a családot jelképezi
- a második karika az egészségügyi személynél támogatását

- a harmadik karika a törvényi szabályozás kialakítását
- a negyedik karika a munkahelyek támogatását
- az ötödik karika a krízishelyzetben lévő családok támogatását.

Bár pozitív változást láthatunk a szoptatás növekedésének arányában, de még mindig csak az anyák kb. 50%-a él a lehetőséggel.

Felkértük a jelenlevő édesanyák közül azt az anyukát, akinek sok nehézséget kellett küzdeni ahhoz, hogy csecsemőjét tudja szoptatni. Ő már több mint egy éve sikeresen szoptat. Biztatta a kismamákat, hogy milyen végtelen öröm valami olyat nyújtani gyermeküknek, amit senki mástól nem kaphat meg. Milyen csodálatos érzés a kisbabánk közelsége. Ez az az időszak, amelyben az anyai szeretet és boldogság legszebb perceit élhetjük át.

A köszöntő és a beszámoló után szerény vendéglátás mellett kötetlen beszélgetésre volt lehetőség. A jelenlevők megtekinthették az elmúlt 14 év Anyatej Világnapi Rendezvényeiről készült fotó kiállítást.

Jövőre szeretnénk mind több anyukával ünnepelni a jubileumi 15. évfordulókat.

Kissné Szalai Csilla

Jelen voltak: Győriné dr. Czeglédi Márta, Mészáros László, Csirmazné Kovács Tímea, Szűcs Antal, Szakali János, Berényi Ferenc, Győri Bertalan, Sinkovics Rajmund, Kovács Béláné Pető Magdolna, Kiss Zoltán, Sándor Sándor, Zsámboki Sándor (később érkezett).

Polgármester asszony köszöntötte a jelenlevőket. Felkérte Nagy Dénes urat, aki Szolnokról a KEVITERV-től érkezett, hogy ismertesse a tervezett kerékpárút kiviteli tervét. A kerékpárút 2009-ben készül el. A korábbi engedélyezési dokumentáció alapján készül el a jelenlegi kivitelezési terv. Kiindulópontja az önkormányzat elől, végső pontja az ipari park lesz. A tervek szerint több fa kerülne kivágásra, amelyek károsíthatják a járdát és az út minőségét, illetve több villanyoszlop is kerülne áthelyezésre, de erről a végső döntést a november 12-i helyszíni bejárást követően hozzák meg. Tervekben szerepel az egységes arculatú cserjésítés, fásítás, de mindezekről lakossági fórumot is szerveznek. A Szabadság út jobb oldalán (páratlan számozású oldal) a lakóházaknál kerül kialakításra a járdát (1,5-1,0 m), ezen kívül vörös betonkockákból a kerékpárút (2,0 m). Néhány helyen az alapnak megtartják a járdát s mellé kerül kialakításra a kerékpárút. Bizo-

nyos helyeken a fákat meg lehet tartani, de gyökereiket meg kell nyelni és fel kell metszeni a lombotot (előírás szerint 2,5 m-re). néhány helyen a buszmegállókat is küssé ki kell helyezni.

A témák hozzászólói, kérdezői voltak: Berényi Ferenc, Mészáros László, Győri Bertalan, Kovács Béláné Pető Magdolna, Sinkovics Rajmund.

Észrevételeik: vízvezeték-hálózat kicserélése; fák gyökereinek kivágása veszélyezteti-e az élettartamukat; kerékpárút szélessége, ha nem lehet egységes, milyen problémás szakaszok vannak; a járdák megépítésével felújíthatók-e a temetői parkolók (egy későbbi költségvetésben tervezhető lesz).

A szünet után került sor egy tervezett pályázat előkészítésének bemutatására. ÚMVP III tengelyes kiírására lehetőség nyílik pályázat benyújtására (2008. november 30-ig) egy külterületi turisztikai szol-

Rövid hírek, észrevételek

A Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság ebben az évben ünnepli fennállásának 15. évfordulóját, amelynek alkalmából 2008. november 21-én, pénteken a hagyományos Erzsébet napi népművészeti és kézműves vásárra, fotókiállításra és „születésnap beszélgetésre” kerül sor. Ezzel egyidőben a Városi Könyvtárral közösen lehetőséget adunk a rákóczi-falvai Macimúzeum bemutatkozására. A rendezvények helyszíne a Petőfi Művelődési Ház. 2008 november 22-én, szombaton a Fényszaruiak Baráti Egyesületével közösen tartjuk a 15 éves jubileumi összejövetelünket a Sárge Iskolában, amelyet reneszánsz zenei est és „királyi lakoma” követ.

2008. október 25-én Jászfényszaru város Önkormányzata Kapcsolatok Napja programsorozat rendezett. Ebből az alkalomból közös együttműködési megállapodások ünnepélyes aláírására, testvérvárosi kapcsolatok megerősítésére került sor, amelyek a többéves civil együttműködések, cserelátogatásokon alapultak. Ebből az alkalomból bemutakoztak a civil szervezetek kiselőadás, kiállítás formájában. A település első írásos emlékének 575., s a várossá válás 15. évfordulója alkalmából bronz dombormű avatásának lehettünk részesei.

Ebben az évben – gondos gazda keze nyomán – már tavasztól virágos főút és tér díszítette a város központját. Örömlenék, ha az elkövetkező évben-években mind virágosabb, gondozottabb lenne a településünk.

November első napjaiban mind többen és többen kerestük fel szeretteink sírjait a helyi temetőben – egyre nehezebb parkolási, megközelítési lehetőségekkel. A szép bejárat mellé reméljük gondozott utak, parkolók, járdák, pihenők is kerülnek majd.

Új szolgáltatással, üzletekkel várja vásárlóit Elektro Alfa Kft. Divatárú és Villamossági üzletei. Gratulálunk az akadálymentesített megközelíthetőséghez, a belső parkolóhoz, amely a vevők kényelmét, biztonságát szolgálják.

Folyamatosan zajlanak a népfőiskola Nemzeti Civil Alapprogram által támogatott pályázatait, amelyekről a későbbiekben adunk részletesebb tájékoztatást:

1. Közösségi szerep: érdekképviselet-partnerség – Párbeszéd program három megye, három régió határán (2008. 08.29., 2008. 09.26., 2008. 10.17., 2008. 11.14-én kerültek megtartásra) NCA-CIV-08-B-P-0046

2. Civil együttműködés, hálózatépítés, érdekérvényesítés régiós határon innen és túl (2008. 09.27., 2008. 10.03-05., 2008. 10.25., 2008. 11.08.) NCA-ÖNSZ-08-A-0220

A népfőiskola őszi eseménysorozatáról a Trió Tv folyamatosan tudósított a Képűjség, Reklám-riport, Szieszta Kulturális Magazinban.

2008. november 4-én az általános iskolában Pályaválasztási fórum megrendezésére került sor, amelyen igazgatók és pályaválasztási felelős tanárok mutatták be középiskolájukat (12 fő), illetve 5 fő „a szakma jeles képviselője” a szakma fortélyait és a munkaügyi központ jászberényi kirendeltsége ajánlotta pályaválasztási szolgáltatásait. A tájékoztatókat nagy érdeklődés kísérte mind a tanulók, mind a szülők részéről.

Kovács Béláné Pető Magdolna

Az önkormányzati képviselő testület soron kívüli ülése

(2008. november 5.)

gáltatások fejlesztésére. Tervek szerint benyújtásra kerül a Lehel tó rendbetételére, a volt vásártér területének hasznosítására. A munkát segítik Jáger Ilona tervező és Dósa Gyula erdőmérnök. A pályázat benyújtását a testület egyhangúlag megszavazta.

További témák voltak:

- az Ipari Centrum KFT stratégiai tervének tanulmányozása
- szennyvízcsatorna-hálózat végátemelőjének áthelyezése Dózsa Gy. út 16. sz. önkormányzati ingatlanra
- elkészült a sportöltöző látványterve (magastető, napkollektoros vízmelegítő), az engedélyezési tervet egyhangúan megszavazták
- 10 tagú Íjász delegáció utazik Lengyelországba
- Dr. Kocsis András kérelmének ismertetése a rendelő padozatának javítására és tisztasági meszelésére

- Arató koszorú megvédésére (lengyel delegáció készítette), üveges szekrény készítése 140 000 Ft értékben (8 igen és 3 tartózkodás mellett került megszavazásra)
- a pusztamonostori művelődési ház igazgatói pályázatát Sugár Judit nyerte meg, így ott vállal munkát, családjával elköltözik
- a parkolási igény nagy, erre keres megoldást az önkormányzat (pl. a sárge iskola és az étterem közötti terület megvásárlásával) – a kerékpárút megépítésével a virágbolt előtt csak párhuzamos parkolási helyek kialakítására lesz lehetőség.
- a Gamesz udvarra mögött már működik a M-V CONSULTING Rehabilitációs és Szolgáltató Kft., amely 150 főt foglalkoztat. A Gamesz udvarában csak 3 személygépjármű parkolhat, a kerékpártárolók elhelyezésére csak az üzem területén kerülhet sor, tehergépjármű-forgalom csak a Zsámboki út felől lehetséges
- a Művelődési Ház helyettes vezetői megbízását Nagyné Faragó Mária személyében 2008 december 31-ig megszavazta a testület (8 igen és 3 tartózkodás mellett)
- a Samsung Elektronics Magyar Zrt. igazgatójával folynak az egyeztető tárgyalások a helyi iparüzési adó miatt.

A tudósítást készítette:
Ézsiásné Bognár Ildikó

Bemutatkozik a Jászsági Vendéglátók Egyesülete

Egyesületünket 2001. október 11-én alapítottuk, jászsági éttermesek és szállodások javaslatára.

Az alapító okiratban megfogalmazott céljaink között szerepel:

- Jászságban a vendéglátás és turizmus területén működő vállalkozók, szolgáltatók, szakemberek, hatóságok közötti szakmai együttműködés, összefogás kialakítása, erősítése.
- Szakmai munka színvonalának növelése, szolgáltatások bővítése a vendégek jobb kiszolgálása érdekében.
- A vendéglátásban érdekelték számára klubszerű összejövetelek szervezése, közös vélemények megfogalmazása és képviselése a nyilvánosság előtt is.
- A magyar és a jászsági étkezési kultúra hagyományainak ápolása, ételeinek bevezetése az éttermeink étlapjára.
- Szakmai utánpótlás nevelése.

Az egyesület tagjai tagdíjat fizetnek, amit közös céljaink megvalósítására használunk fel.

Taglétszámunk 18 fő, amely huszonöt éttermet, szállodát és egyéb vendéglátóhelyet takar.

Munkánk során figyelemmel kell lennünk arra a tényre, hogy valamennyien konkurenciái vagyunk egymásnak, ezért olyan dolgokban kell együttműködnünk, ahol az érdekeink közösek.

Saját rendezvényeink szervezésével az étkezési kultúránk és hagyományaink ápolására törekszünk. Legfontosabb rendezvényünk a Népi Ételek Főzőversenye, amelyet nyaranta szervezünk a jászberényi Margit-szigeten. A Jász Múzeummal több közös munkánk is tanúsítja, hogy a vendéglátás múltja fontos számunkra.

Egyesületünk tagjai számos szakmai versenyen és vizsgákon látnak el zsűrizési és vizsgálónői feladatot. Évente megrendezzük a Berényi Borünnepet, hangsúlyozva a magyar bor jelentőségét a gasztronómiában.

Egyesületünk felelős szakemberei számára fontos a szakmai utánpótlás nevelése, az évek során szerzett tudásuk, tapasztalataik átadása.

Jászberényben a Klapka György Szakközép- és Szakiskolával rendszeres kapcsolatot tartunk fenn a tanulók eredményesebb képzésének érdekében. Az iskolában működő gasztro klubban „mester és tanítványa” elnevezéssel közös főzéseket és tematikus esteket tartunk, ahol a tehetségesebb tanulóink sikerélményhez, több tudáshoz jutnak, így motiváltabban folytatják tanulmányaikat, és ez újabb ismeretek megszerzésére ösztönzi őket.

Természetesen a mi civilszervezetünk munkájának hatékonyságát is gátolja, tagjaink napi küzdelme a piacon maradásért,

Értünk is el eredményeket ezeken a területeken, néhány példa a teljesség igénye nélkül. Közös, nagyobb mennyiségű beszerzésekkel árengedményeket kaptunk beszállítóinktól. Ellenőrző hatóságokkal és felügyeleti szerveinkkel rendszeresen együttműködünk és kapcsolatot tartunk, közös rendezvényeket szervezünk. Az egyesület üzleteit bemutató filmet készítettünk turisztikai kiállításokon való bemutatása, reklám célra.

Országos gasztronómiai versenyeken vettünk részt és bővítettük szakmai tudásunkat, tovább építettük kapcsolatainkat. Jászságban első alkalommal szerveztünk szakácsaink számára mesterképző tanfolyamot és mestervizsgát, ahol öt szakács vehette át a mesterlevelet. A szakácsok továbbképzése folyamatos, a jászsági szakácsok olimpiai és világbajnok séfektől tanulhatják a legújabb technológiát és ételkészítési fogásokat.

a nyereséges üzletvitellel való foglalatosság.

A fent ismertetett sikeres szakmai és érdekképviseleti tevékenységeinken túl tagjaink egybehangzóan a legnagyobb sikernek azt tartják, hogy egy asztalhoz leülünk havonta, ahol véleményt cserélünk, információt szolgáltatunk, és mindezt a kölcsönös megbecsülés jegyében tesszük. A hétköznapiakban pedig segítjük a kollégáink munkáját, eszközöket adunk kölcsön, ha nem tudunk elvállalni egy rendezvényt, akkor azt átadjuk, szállást ajánlunk, munkatérőt közvetítünk egymás részére.

Nagy örömünkre szolgál, hogy Jászfényszarut Vágó Tibor képviseli egyesületünkben, aki alelnökként mindent megtesz a közösségért, ezért kollégái szemében megbecsült, elismert szakember és ember.

Bobák József
elnök

Márton-nap (november 11.)

Márton-napot mind a népi kultúra, mind a keresztény kalendárium jeles napként tartotta számon. A népi kultúrában gazdasági határnapnak számított a nap, a félszilajon, vagyis a tavasztól őszi legeltetett, télen pedig istállóban tartott állatok beteretelésének hagyományos időpontja volt november 11-e. Ilyenkor a pásztorok – kezükben vesszővel – végigjárták az állatok gazdáinak házait, köszöntőt mondtak, cserébe pedig ajándékokat kaptak.

Az ünnep az őszi munkák (szüret, kukoricafosztás) lezárulásával indul és a Katalin-napig tartó kifestés idejére esett. Országsszerte lakomákat és bálakat rendeztek, ilyenkor kóstolták meg először az újbort és vágták le a libákat, az úgynevezett mártonludakat. A közhiedelem úgy tartotta, „aki Márton-napon libát nem eszik, egész évben éhezni fog”. Az elfogyasztott szárnyasok csontjaiból jósoltak, a fehér és hosszú csont havas telet, míg a barna és rövid csont enyhe telet jelentett.

A középkorban Márton napja az egyik legnépszerűbb ünnep volt, a népszokások egészen a 20. század közepéig éltek, napjainkban pedig a Márton-napi libafogyasztás éli reneszánszát. Amennyiben követni kívánjuk a hagyományokat, úgy 11 hó 11-én, 11 óra 11 perckor tálaljuk a frissensültet!

A következőkben a libasült párolt káposztával elkészítését mutatjuk be.

Márton-napi libasült

Hozzávalók:

- egész liba vagy libacomb/fő
- só
- majoránna

Elkészítése:

- megmossuk a libát, majd kívül-belül megsózzuk
- belsejébe majoránna teszünk
- lábakat a püspökfalathoz rögzítjük, hogy a hús megőrizze eredeti formáját
- forró sütőben sütjük, közben folyamatosan locsoljuk saját zsírával
- eltávolítjuk a rögzítő zsinórt vagy tűt és tálaljuk

Jó tanács:

A liba könnyen kiszárad, ezért fólia alatt is süthetjük, amit csak a sütés vége előtt kb. 15 perccel távolítunk el. Köretnek párolt káposztát és sültburgonyát ajánlunk.

Párolt káposzta

Hozzávalók:

- 1 fej (kb. 1,5 kg) vörös vagy fehér káposzta
- 5 dkg hagyma
- 5 dkg cukor
- 2 g köménymag
- 4 cl ecet
- 1 dl vörös- vagy fehérbor
- só
- zsír vagy olaj

Elkészítése:

- káposztát vékonyra szeleteljük
- megsózzuk és kb. fél órát állni hagyjuk
- hagymát zsírban vagy olajban pirítjuk
- feleresztjük a hagymát ecettel és kevés vízzel, majd hozzáadjuk a káposztát
- fűszerezük köménnyel, sóval, cukorral
- fedő alatt puhára pároljuk a káposztát
- végül ráöntjük a bort (elhagyható)

Jó tanács:

Csak frissen az igazi!

Baliné Bazsó Mária

A gazdálkodó ember kalendáriuma

A gazdálkodó ember számára nélkülözhetetlen volt az időjárás változásainak ismerete, az ismétlődő természeti jelenségek, jelek megfigyelése. Munkájának eredménye, sikere függött attól, mennyire tudta megfejtani a madarak röptében, a növények növekedésében, a házi- és vadon élő állatok viselkedésében megbúvó jelzéseket, hogyan vette át elődeitől az idő fordulását megmutató jeles napok üzenetét.

Jeles napok időjárás jóslása

November – Szent András hava „Tél elejét szabja Szent Erzsébet napja”		
Mindenszentek	november 1.	Ha esős Mindenszentek, Sok hó lesz rá, figyeljete!
Márton	november 11.	Márton-napkor ha a lúd jégen áll, Karácsonykor térdig sárban jár. Ha Márton napja ködös, zúrzavaros tél lesz, Ha pedig hideg, száraz tél. A Márton lúd melle csontja ha világos, hó lesz, Ha fekete, eső.
Erzsébet	november 19.	Ha Erzsébet megrázza pendelyét, leesik az első hó.
Katalin	november 25.	Ha Katalin kopog, Akkor karácsony locsog, Viszont ha Katalin locsog, Akkor karácsony kopog.
András	november 30.	András-napi hó, a vetésnek nem jó.